

**Силабус освітнього компоненту
«Розвиток держави і права в Україні»**

Галузь знань: А Освіта

Спеціальності: А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність: А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), В9 Історія та археологія, С2 Політологія

Освітня програма: Середня освіта (Історія та громадянська освіта), Історія, Політологія (мова навчання – українська)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Рік навчання: 2026-2027

Семестр: 3-4

Структурний підрозділ	Історії України, історичний факультет
Викладач:	 ПІБ: Кліщинський Павло Володимирович Посада: старший викладач кафедри історії України Вчений ступінь: кандидат історичних наук klishchynskyi@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра історії України. Профайл викладача: https://tinyurl.com/yvah8z5r
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=1027
Статус дисципліни	вибірковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	4 кредити ЄКТС / 120 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Очна, заочна
Політика дисципліни	<u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ <u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі студенти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КПНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view <u>Неформальна освіта.</u> Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти

	регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	фактичний матеріал про конкретні процеси формування та розвитку державно-правових інститутів і явищ України та їх хронологію в історичному просторі; загальні і специфічні закономірності державно-правового розвитку України на певному історичному періоді; науково обґрунтовану періодизацію державно-правового розвитку України; спільні риси і закономірності історико-правового розвитку правової системи України і інших держав світу; роль і значення вивчення історії держави і права України у системі підготовки фахівців з права.
Чому це треба вивчати?	На сучасному етапі політичного та соціально-економічного розвитку України актуальним і вкрай необхідним стає підвищення рівня державно-правової свідомості як частини самосвідомості народу. Без глибокого осмислення минулого, яким би складним і суперечливим воно не було, неможливо творити нову державу, серцевиною якої має стати право. Всесвітня історія свідчить про тісну взаємопов'язаність держави і права. Право – основа держави, частина духовної культури народу. Високорозвинене право завжди надавало надзвичайної сили і народові, й державі. І навпаки: держави, де панувало безправ'я, були приречені. Їх не змогли врятувати навіть «великі ідеї», якщо вони перебували понад Законом. Розвиток держави і права України посідає важливе місце серед комплексу наук, які вивчають історію українського суспільства, економіки, культури, політико-правової думки та ін. Частина загальної історії нашого народу – вона викликає жвавий інтерес і є предметом гострих дискусій.
Яких результатів можна досягнути?	Очікувані результати навчання з дисципліни: Вміти оцінювати роль громадських організацій, форм самоорганізації громадян у функціонування демократичного суспільства та держави; визначати форми громадянської активності на рівні місцевої громади, регіону, держави; проявляти готовність до дії та співпраці з іншими задля досягнення спільного добробуту.
Як можна використати набуті знання та уміння?	Загальні компетентності: ЗК 01 - Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02 - Здатність вчитися і бути сучасно навченим. ЗК 08 - Здатність зберігати і примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної галузі, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Спеціальні (фахові) компетентності: СК 05 - Здатність до аналізу та синтезу джерел та наукових відомостей з історії України та історичного краєзнавства для використання у практичній професійній діяльності. Володіння основами наукових досліджень у професійній діяльності. СК 06 - Здатність до застосування в історичних дослідженнях базових знань з курсу археологія. СК 16 - Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність. Програмні результати навчання ПР: ПРН 09. Практично застосовувати знання та набуті вміння з методики викладання історії у професійній діяльності. ПРН 20. Вміти використовувати у професійній діяльності спеціальну

	історичну термінологію, користуватися фаховою науковою літературою та джерелами.
Зміст дисципліни	Розвиток держави і права України як наука і навчальна дисципліна. Держава і право Русі-України. Суспільно-політичний лад і право на українських землях в литовсько-польську добу. Право Запорізького козацтва у XVI – на поч. XVIII ст. Запорозька Січ, її військово-адміністративний устрій та право. Українська гетьманська держава та її право (середина XVII – кінець XVIII ст.). Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Російської імперії (XIX – початок XX ст.). Суспільно-політичний устрій та право на українських землях у складі Австро-Угорщини (XIX – початок XX ст.). Державний лад і право України доби національно-демократичної революції 1917-1921 рр. ЗУНР. Держава і право України в період становлення та існування тоталітарно-репресивного режиму (1922-1945 рр.). Особливості державно-правового розвитку України у другій половині XX ст. (1945-1991 рр.). Державно-правовий розвиток України в роки незалежності
Методи навчання	Словесні, наочні методи; дедуктивний, індуктивний, аналітичний, метод порівняння, узагальнення, конкретизація; пояснювально-ілюстративний метод, демонстрація, метод проблемного викладу матеріалу (ігрові методи, дискусійна панель тощо).
Інформаційне забезпечення	Основна література: 1. Історія держави та права України: підручник для курсантів та студентів вищих навчальних закладів / О. М. Бандурка, М. Ю. Бурдін, О.М. Головка та ін.; МВС України, Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 616 с. 2. Історія держави і права України: підручник / В.Д. Гончаренко, В.М. Єрмолаєв, В.О. Рум'янцев та ін. Харків : Право, 2013. 704 с. 3. Історія держави і права України: підручник / за ред. О. М. Бандурки, Х.: ХНУВС, 2019. 448 с. 4. Історія держави і права України: хрестоматія-практикум: навчальний посібник / О. А. Гавриленко, І. А. Логвиненко, Л. В. Новікова. Харків : ХНУ ім. Каразіна, 2015. 348 с. 5. Історія держави і права України. Академічний курс: підручник: у 2-х т. / [за ред. В.Я. Тація, А.Й. Рогожина]. Київ: Ін Юре, 2000. Т. 1. 648 с. 6. Кульчицький В.С., Тищик Б.Й. Історія держави і права України: підручник. Київ: Ін юре, 2007. 624 с. 7. Музиченко П.П. Історія держави і права України: навч. посіб. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2007. 471 с. 8. Трофанчук Г.І. Історія держави та права України: навч. посіб.: Рекомендовано МОН України. К.: Юрінком Інтер, 2011. 382 с. 9. Історія держави і права України: практикум / М.Ю. Бурдін, О.А. Гавриленко, І.Д. Коцан та ін. Харків : ФОВ Бровін О.В., 2017. 444 с. Додаткова література: 1. Дахно І.І. Історія держави і права України: навч. Посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 408 с. 2. Дудник О.В. Історія держави і права України: навч. посіб. Умань: Візаві, 2017. 204 с. 3. Іванов В. М. Історія держави і права України: підручник. Київ: КУП НАНУ, 2013. 892 с. 4. Терлюк І.Я. Історія держави і права України: доновітній час: навч. Посіб./ І.Я. Терлюк. К.: Атіка, 2006. 399 с. 5. Трофанчук Г.І. Історія держави і права України: навч. посіб./ Г.І.Трофанчук. К.: Юрінком Інтер, 2011. 381с.

	6. Щукін В. В. Історія держави і права України: словник термінів і понять. К. : Кондор, 2011. 282 с. 7. Крикун Ю. С. Звичаєве право українців у наукових дослідженнях 1920-х - початку 1930-х років [Текст] : [монографія] / Юлія Крикун. Київ : Дуліби, 2016. 178 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe 8. Окіпнюк В. Т. Органи державної безпеки УРСР (1922-1941 pp.): історико-правове дослідження [Текст] : [монографія] / В. Т. Окіпнюк ; Нац. акад. Служби безпеки України. - 2-ге вид., доопрац. та допов. Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2017. 389 с. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?user=4OoQUYMAAAAJ&hl 9. Бойко І. Й. Галичина у державно-правовій системі Австрії та Австро-Угорщини (1772-1918) [Текст] : навч. посіб. / Бойко І. Й.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Юрид. ф-т. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2017. 311 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe											
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Лекційні заняття (20 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (80 год.); заочна форма: лекції (8 год.), практичні (8 год.), самостійна робота (104 год.).											
Система оцінювання результатів навчання	Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю: виступ з основного питання на семінарському занятті, модульна контрольна, самостійна робота (аналітичне завдання). Підсумковою оцінкою є залік. Розподіл балів, які отримують студенти <table><tr><td colspan="3"></td><td rowspan="2">Сума балів</td></tr><tr><td>Аудиторна робота</td><td>Самостійна робота</td><td>МКР</td></tr><tr><td>40</td><td>20</td><td>40</td><td>100</td></tr></table>				Сума балів	Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР	40	20	40	100
			Сума балів									
Аудиторна робота	Самостійна робота	МКР										
40	20	40	100									
Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях	Увесь навчальний курс оцінюється в 100 балів. В поточне оцінювання включається: семінарські заняття – 40 балів, модульна контрольна робота – 40 балів, самостійна робота – 10 балів, індивідуально-дослідні завдання – 10 балів. Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – 12 балів за одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами семінарських занять) відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка». URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view Контроль за самостійною роботою (10 балів) Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), письмових відповідей та перевірки конспекту. Модульна контрольна робота (40 балів) Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 40 балів. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними, містити власні роздуми і приклади. Підсумковий рейтинг з кредитного модуля (дисципліни) – 100 балів. Підсумковий рейтинг з кредитного модуля – це сума балів за поточний та модульний контроль, які студент отримує за час вивчення всієї дисципліни.											

Поточний контроль	Усне опитування, письмовий контроль, виконання самостійної роботи, модульна контрольна робота
Підсумковий контроль	Залік
Локація	U